

HEEMKUNDEKRING "PEELLAND"
 te
HELMOND

Nr. 2 - 1966.

Bijdragen voor dit
 blad aan:

Ch. van Bokhoven,
 Oostende 31a,
 Helmond.

L.S.,

Hierdoor hebben wij het genoegen, U met uw intro-
 ducees uit te nodigen voor een heemkundige avond op

donderdag 31 maart a.s. om 8 uur

in Café Traverse, Steenweg 19.

De belangstelling voor de filmavonden uit
 "De oude draaidoos" over Helmonds historie is voor
 ons aanleiding geweest om opnieuw in de oude films
 te duiken.

Wij hebben Atelier Prinses bereid gevonden een
 greep uit hun archief te doen. Dit zijn andere films
 dan enige tijd geleden in de bioscoop werden gedraaid.
 Het gaat o.m. over:

Opening van de Klimop

Bevrijdingsfeesten, historische optocht

Jubileumfeesten H.M. de Koningin uit 1948

Opening Veestraatbrug.

Installatie Burgemeester Dr. J.C.M. Sweets,
 etc.

Tevens een reportage van het huwelijk van
 Prinses Juliana en Prins Bernhard in 1937.

Het belooft een interessante avond te worden, en
 wij rekenen op een grote opkomst.

Het Bestuur.

Helmondse straatnamen VIII

46. Gerard Coovelsstraat.

Gerard Coovels werd geboren te Helmond op 23 januari 1844, als zoon van een welgestelde fabrikantenfamilie. Na zijn studies werd hem een professoraat aangeboden in de chemie aan de "Ecole professionel" te Muhlhouse. Dit werd door hem afgeslagen. Samen met zijn broer Piet richtte hij een nieuwe textielweverij op, die tot grote bloei kwam. Coovels was lid van de gemeenteraad van Helmond en van de Prov. Staten van Noord-Brabant. Zijn bijzondere belangstelling ging uit naar de boerenbevolking. Hij was mede-oprichter van afdeling Helmond van de Noordbrabantse Boerenbond en lid van het hoofdbestuur, later voorzitter, van deze bond. Coovels overleed te Helmond op 2 mei 191

47. Cortenbachstraat.

Het geslacht Cortenbach dateert volgens een op het Kasteel-Raadhuis geschreven document, dat vermoedelijk in het midden der 17e eeuw geschreven is, uit het jaar 1311. Ze komen uit het land van Falkenberg waar toen Lyprant van Cortenbach leefde. Deze liet één zoon na, Goeswijn genaamd. Deze had een zoon Gerardt. Deze Gerardt - hier komen we voor het eerst de naam van de vrouw tegen - huwde met Vrouwe Lysa van Cartils. Uit dit huwelijk zijn vier zonen, waarvan de eerste, Goesewijn, voor ons van belang is. Goesewijn huwde met Bella Huijn van Amstenradt. Uit dit huwelijk sproten drie kinderen voort, te weten: Gerardt, Ivo en Jan. De twee eerste zonen werden priester. Jan van Cortenbach huwde in 1433 Catharin van Berlaer, "Vrouwe van Helmond ende Keerberghen". Door dit huwelijk kwam de heerlijkheid Helmond in bezit van de familie Cortenbach, en bleef dit tot 16 In dit jaar huwde Isabella Felicité Cortenbach met Albert Joseph graaf van Arberg, waardoor de heerlijkheid in handen kwam van de familie Arberg.

48. Gerard Davidstraat.

Gerard David, Vlaams schilder, is geboren te Oude-water in 1460 en te Brugge overleden op 13 augustus

tus 1523. Met uitzondering van een verblijf te Antwerpen in 1515 - waar hij de meester in het gilde werd genoemd - blijft hij te Brugge. Tussen 1484 en 1494 is David de schilder, die het tegen de befaamde kunst van Memling, die ook te Brugge werkzaam is, moet opnemen. Na de dood van Memling is David onbetwistbaar de meester. Zijn kunst is kerkelijk en wordt steeds dieper religieus. Zijn landschappen zijn zeer persoonlijk, in tegenstelling met zijn Vlaamse tijdgenoten. Zijn werken kan men vinden in Amsterdam, Antwerpen, Berlijn, Brugge, Brussel, Londen, Parijs, Madrid, Rouaan, München enz.

49. Antoon Derkinderenstraat.

Antonius Johannes Derkinderen, Ned. schilder, werd in 1859 in Den Bosch geboren, en is in 1925 in Amsterdam overleden. In 1880 ging hij in opdracht van J.H. Stracké, die in hem de kunstenaar ontdekte naar de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam. In 1882 ging hij samen met J.H. Toorop naar de Kon. Academie van Schoone Kunsten te Brussel. Hij schildert in opdracht van de Begijnenvader te Amsterdam op doek een grote wandschildering voor het Begijnhof, voorstellende de middeleeuwse Amsterdamse processie van het H. Sacrament van Mirakel. Bekend zijn ook zijn wandschilderingen in de hal van het stadhuis van Den Bosch. Antoon Derkinderen was van 1907 tot 1925 directeur van de rijksakademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam.

50. Antonie van Dijkstraat.

Anton van Dijk, Vlaams schilder, is geboren te Antwerpen in 1599. Buitengewoon begaafd en vroeg rijp, kwam hij reeds op 11-jarige leeftijd in de leer bij Hendrik van Balen, waar hij snel vorderingen maakte. Men kent werken van hem van zijn 14e jaar af. In 1618 werd hij meester van het Lucasgilde. Omstreeks deze tijd werd hij leerling en medewerker van Rubens, die zijn kunst zeer sterk beïnvloedde. Hij woonde bij zijn leermeester in en heeft in diens druk beklante atelier tussen 1618

en 1620 vele werken met hem samen uitgevoerd. Na verschillende onzwerpingen kwam hij tenslotte terecht aan het hof van de Engelse koning Karel I. In Londen is hij in 1641 overleden. De Antonie van Dijkstraat werd zo genoemd in de raadsvergadering van 4 juni 1957.

51. Karel Doormanlaan.

Doorman, Karel Willem Frederik Maria, Ned. Zee-officier, werd 23 april 1889 te Utrecht geboren en overleed (gesneuveld) 27/28 februari 1942 in de Javazee. In 1906 toegelaten tot het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord en in 1910 benoemd tot zeeofficier. Hij doorliep alle rangen en werd in 1940 bevorderd tot Schout-bij-nacht. Doorman diende bij de Hydrografische dienst, Marine Luchtvaartdienst, Minnendienst en Torpedodienst, bezocht de Hogere Marine Krijgsscholen, was geplaatst bij de Marine-staf, zowel in Nederland als in Ned. Indië en was in februari 1942 bevelhebber van de "Combined Striving Force" een scheepsmacht, samengesteld uit Oorlogsschepen van Nederland, Australië, de V.S. en Engeland. Doorman sneuvelde bij de ondergang van zijn slagschip "Hr. Ms. de Ruyter" gedurende de zeeslag in de Javazee. Postuum werd hem het ridderkruis der Militaire Willemsoorde 3e klasse verleend. Het Nederlandse vliegdekschip is naar hem genoemd. Helmond eerde deze zeeheld door in zijn openbare raadsvergadering op 8 sept. 1959 een straat naar hem te noemen.

Uit het dagboek van Deken Rath VIII 1913-1939

1931

11 febr. Heden heeft de plechtige inzegening plaats gehad van het Congregatiehuis in de Kolenstraat (Thans Levensschool). Dit gebouw heeft me veel zorg gekost. Aan de bouw heb ik zelf 7 à 8.000,- bijgedragen.

13 sept. Vedenavond opening van het wijkhuis (tegenover Hatema) op den "Oliemolen". Dit is een gebeurtenis van groot belang voor de parochie. De Oliemolen is een wijk, waar het socialisme en communisme veilig tieren. Naar aanleiding van de volksretraiten in 1926 en 1927 is op de Oliemolen in een lokaal van de fa. de Wit op 27 mei 1927 de gelegenheid opengesteld voor de bewoners der parochie aan gene zijde van de spoorlijn om daar te komen, zich te ontspannen en cursussen en vergaderingen bij te wonen. In september 1929 werd het lokaal helaas door brand vernield. Door de vrijgevigheid van Mej. Sophie Bombeek werd het kerkbestuur in staat gesteld een nieuw gebouw op te richten op een terrein, aangekocht van boer Schama. Dit wijkhuis is ontworpen door Roffelsen en uitgevoerd (voor 11.550,-) door Koppelman en Andringa.

1932

6 aug. Deken Rath geeft een beschrijving van zijn reis naar Lourdes, Rivièra en Zwitserland.

1933

27 mei Herdenking van mijn priesterwijding voor 40 jr. Door H.M. de Koningin benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

12 nov. Verslag van de bisschopswijding van Egr. Leven te Uden. Het slot van dit verslag luidt: Op de maaltijd in het Missiehuis waren ook aanwezig een 20-tal familieleden uit Duitschland. Deze moesten allen midden onder de maaltijd opstaan om te gaan stemmen op bevel van Hitler "ja of neen". Een Duits Iastoor zat naast me aan tafel. In het begin was hij heel schuchter. Later durfde hij zich wat vrijer te uiten. Hij was niet te spreken over de terreur, die in Duitschland werd uitgeoefend op de Katholieken. Het was in Duitschland een echte slavernij. In de avond kwam de familie echter toch nog naar Uden om het feest verder bij te wonen.

1934

1 juni Heden bereikt de de benoeringsbrief van het Ere-Manningschap van de St. Jan.

1936

18 mrt. Mr. Marchant (Oud-minister en oud-voorzitter van Vrijzinnige Democratische Partij v.d.) is een lezing komen houden in het Sobriëtas-gebouw, over zijn bekering. Mr. Marchant heeft bij mij gelogeed.

1937

26 jan. Abtswijding bijgewoond van Pater Pius Strijbosch, te Lilbosch, Echt. Pater Strijbosch is geboortig uit Helmond, parochie H. Lambertus. Twee broers van de nieuwe abt zijn in hetzelfde klooster, nl. Pater Clemens en later Eugenius.

wordt vervolgd.

C.H.A.E. van Bokhoven.

De Veestraat-bewoners rond eeuwwisseling.

Veestraat 13

Dit was het pand waarin nu de Fam. Sengers, textielhandel, woont. Dit werd toen bewoond door Carolus Ludovicus Anthonius van Berkel, boekhouder geb. te Leiden 8-6-1845 en te Leiden gehuwd met Anna Wilhelmina Jacoba Sanders geb. te Leiden 7-8-1848 en te Helmond overleden in 1880 kinderen

Albertina geb. te Rotterdam 8-7-1871, Karel geb. te Helmond 6-7-1876 en Jacoba geb. te Helmond 27-12-1878. Na de dood van zijn vrouw vestigde hij zich in wijk B en vertrokken zijn zeer jeugdige kinderen naar Roermond.

Hierna werd het huis bewoond door de uit Gilse-Rijen komende familie

Martinus Gerardus van Doekel, winkelier en leerlooier geb. Zaltbommel 19-12-1856 en gehuwd met Jacoba Maria Hoogerlinden in Oisterwijk geboren.

In 1888 vertrokken zij met hun drie kinderen naar Nistel.

Op 1 april 1889 namen er hun intrek, komende uit Wijk B
Josephina Dyephia Theresia van Will, koopvrouw en manu-
 geb. te Helmond 16-4-1859 facturierster
 met haar zuster en broer
Anthonia Maria Cornelia van Will
 ge. te Helmond 13-9-1861
Theodorus Johannes Maria van Will
 geb. te Helmond 2-10-1865

Veestraat 14

Nu het pand waarin gevestigd de Fa. Bakermans en van Will met de daarachtergelegen koffiebranderij van de Fa. van Will. Hierin woonde in 1880 de Wed. Maria Catharina Leyten, geb. Hendriks, fabrikante, die op 13-8-1882 overleed.

Op 31 juli werd het huis betrokken door haar schoon-
 dochter, de Wed. Maria Catharina Hubertina Leyten, geb. Swinkels, en de kleinzoon Johannes Ludovicus Leyten.
 In 1888 vertrokken zij naar Amsterdam.

Deze familie Leyten heeft enige tijd een belangrijke plaats ingenomen in de Helmondse fabrikantenwereld van die tijd. Zij kwamen uit Engelen (Ouders van Hevr. R. Biessen van Heck zijn aan deze familie geparenteerd).

Wij geven hieronder enkele gegevens, welke de heer Jac. Heeren ons verstrekte uit zijn verzameling van Helmondse families.

Jan Leyten, z.v. Antonius Leyten en Petronella de Laat,
 geb. 3 juni 1796 te Engelen, vestigde zich onstreeks 1831 te Helmond als koopman en winkelier en woonde op Veestraat no 16. Hij was gehuwd met Maria Catharina Hendriks, geb. te Rekkom. Op 3 oktober 1846 sloot hij zich aan bij de fa. Jongers en dit werd toen de fa. Jongers-Leyten. Zij fabriceerden zout en zeep. Enkele jaren later sloot hij met zijn zoon een firmantschap onder de naam Firma Leyten Kluskens & Co. Zij vervaardigden linnen- en katoenbonten. In 1857 trad zijn zoon Johannes in de zaak. Johannes Ludovicus Leyten

Geb. te Helmond 16-1-1840 en aldaar overleden 5-6-1869
 Hij was deelgenoot in de fa. Leyten en de Wit. Hij huwde in Aarle-Rixtel op 16 mei 1866 met

Maria H. C. H. Swinkels, dochter van sluiswachter Peter Swinkels en Catharina Hockers. Geb. te Helmond 5-3-1842 en aldaar overleden 22-2-1902.

Hun zoon Johannes Ludovicus Leyten

Geb. te Helmond 27-3-1869. Hij zette de zaak nog enige tijd met zijn moeder voort maar huwde op 19-jarige leeftijd met Aleide de Lange uit Amsterdam. Zij had een mantelzaak op de Oude Gracht in Utrecht, tevens bonthandel. Piet de Wit was in deze zaak financieel geïnteresseerd. In de vroegere fabrieksgebouwen is nu de koffiebrandery van de fa. van Will gevestigd. De wed. Leyten verliet in 1888 dit pand waarin zich vestigde

Jan Pieter van Dugteren, Ontvanger der Directe Belastingen. Geb. in Wijk (U.Br.), komende uit Gouda met zijn vrouw Jacoba Elisabeth Woltersom en hun dochter Alida Elisabeth. Later is in dit pand gevestigd het kruideniersbedrijf, tabakshandel en koffiehandel van de fa. van Will de Louw.

Veestraat 15

Hierin is nu gevestigd de heremòdezaak van de fa. Luyben en waar voorheen gevestigd was het bekende sigarenmagazijn "Achter het Paaltje" van de familie Verhagen Weervens. In 1880 werd dit bewoond door Georgius Antonius Rudolph Theunissen, horlogier en goudsmid. In Grave op 17 jan. 1842 als zoon van goudsmid Theunissen uit Grave. Hij huwde op 6-12-1876 te Helmond met Maria Antonia Nechtilda Rosali Huberdina Clerx geb. te Maastricht 6-12-1840. Zij was modiste en had in dit pand tevens een hoedewinkel. Hun kinderen, te Helmond geboren, zijn

Maria Anna Josephina, geb. 24-11-1872

Maria Josephina Agnes, geb. 20-6-1876

Antonia Huberta, geb. 14-10-1877

Gerardus Henricus Maria, geb. 30-12-1878

Maria Anna Josephina, geb. 28-6-1882

wordt vervolgd

A.M.G. Niessen